

19. Koja evanđelja su kanonska (istinska, prava) a koja apokrifna (lažna)? Koliko ih ima?

54 pitanja i odgovora o Isusu Kristu, pripremljenih od tima katoličkih teologa sa sveučilišta Navarra. Ovo je pitanje br. 19: „Koja evanđelja su kanonska (istinska, prava) a koja apokrifna (lažna)? Koliko ih ima?“

21.10.2009.

Prethodna pitanja

● Istinska, prava, izvorna, mjerodavna, tj. kanonska evanđelja su ona koja Crkva prepoznaje, prihvaća i priznaje božanski nadahnutim djelima i koja vjerno prenose apostolsku tradiciju. Postoje samo četiri evanđelja: Matejovo, Markovo, Lukino i Ivanovo.

► Ovu nam tvrdnju, na kraju 2. stoljeća, jasno iznosi sv. Irenej Lionski u svome djelu "Protiv hereza" (3, 11, 8-9). Crkva je to uvijek podržavala te konačno predložila dogmom vjere kada je definirala kanon (istinu, izvornost) Svetog pisma na Tridentskom koncilu (1545-1563).

► Evanđelja su sastavljena na osnovu onoga što su učenici (apostoli) vidjeli i čuli dok su živjeli s Isusom kao i na osnovu onog što su doživljavali pri Isusovim pojavljivanjima među njima nakon uskrsnuća.

U ispunjavanju Gospodinovih zapovijedi, apostoli su odmah počeli naviještati dobre, sretne vijesti (evanđelje) o Njemu i Njegovom spasenju koje je donio čovječanstvu. Male kršćanske zajednice su vrlo brzo počele nicati u Palestini, ali i u drugim mjestima kao što su Antiohija, gradovi Male Azije, Rim i drugi.

U ovim zajednicama tradicija (predaja) je bivala sredstvom poučavanja o Kristu, uvijek pod vodstvom apostola koji su im svjedočili. Ulaskom u svoju treću etapu, tradicije su zapisane i sastavljene kako bi oformile nekakvu vrstu biografije o Isusu. Prilikom kreiranja ovih zapisa nastaju evanđelja za potrebe zajednica kojima su ta evanđelja namijenjena.

► Prvo evanđelje je najvjerojatnije bilo Markovo ili Matejevo. Matejevo evanđelje je pisano na hebrejskom ili

aramijskom jeziku, koje je nešto kraće od onog današnjeg kojeg mi imamo. Ostala tri se referiraju na ovo prvo evanđelje. Prilikom pisanja svaki evanđelist je odabrao neke događaje između mnoštva onih koje su mu prenesene, spojio ih s drugim događajima i sve to prilagodio za dobrobit neposrednog čitatelja.

Ta četiri evanđelja smatrana su kao apostolska zbog činjenice da su bila predana i primljena u pisanom obliku od samih apostola i njihovih učenika – Marko je bio učenik sv. Petra, a Luka sv. Pavla.

● Lažna evanđelja su ona koja Crkva nije prihvatila kao dio izvorne, prave apostolske tradicije, iako ta lažna evanđelja tvrde da su napisana baš od strane jednog od apostola.

► Počela su se pojavljivati vrlo rano, već u drugoj polovici 2. stoljeća. Ne posjeduju apostolsko jamstvo da su u skladu s četiri prepoznatljiva

evanđelja, štoviše mnoga od njih su u suprotnosti s apostolskom tradicijom.

► "Apokrifan" je imao izvorno značenje "tajan". U tom smislu možemo u samim početcima govoriti o "tajnim" evanđeljima koja se pišu za određenu grupu začetnika koji sami među sobom šire takva evanđelja. Kasnije dobiva naziv lažna, a potom i krivovjerna odnosno heretička evanđelja.

► S vremenom se broj lažnih evanđelja povećavao, uglavnom radi popunjavanja detalja o Isusovom životu kojih nije bilo u izvornim (kanonskim) evanđeljima, npr. lažna evanđelja o Isusovom djetinjstvu koja se pripisuju jednom od apostola, čija se učenja razlikuju i razilaze s zajedničkom tradicijom Crkve (npr. Tomino evanđelje)

► Temeljem informacija sakupljenih od crkvenih otaca kao i od samih postojećih lažnih evanđelja i s tim

povezanih rukopisa, poznato je da lažna evanđelja premašuju brojku 50 . Tako je Origen Aleksandrijski u 3. stoljeću izjavio da "Crkva ima četiri evanđelja, dok heretici ih imaju jako mnogo.“

Bibliografía: Vicente Balaguer (Ed.), *Comprender los evangelios*, Eunsa, Pamplona 2005; Aurelio de Santos, *Los evangelios apócrifos*, BAC, Madrid 1993 (octava edición); Francisco Varo, *¿Sabes leer la Biblia?* Planeta, Barcelona 2006.

Gonzalo Aranda

.....

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/hr-hr/article/19-koja-
evanđelja-su-kanonska-istinska-prava-a-
koja-apokrifna-lazna-koliko-ih-ima/](https://dev.opusdei.org/hr-hr/article/19-koja-evanđelja-su-kanonska-istinska-prava-a-koja-apokrifna-lazna-koliko-ih-ima/)
(7.08.2025.)